

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei. Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marțea și Vineria

Prețul inserțiunilor: un șir peti 4 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisorile nefrancate se refuză —

Articole nepublicate nu se înapoiază.

De ce au amuțit tratativele pentru încheierea unui concordat?

Înainte cu două luni, odată cu răspândirea primelor știri despre tratativele privitoare la concordat, *Unirea* din Blaj scria: Pertractările se desfășoară într-o atmosferă prielnică, nime nu se agită, nu este suflet împotrivă, mișcarea ortodoxă de acum trei ani a fost o înscenare politică, astăzi guvernul dacă vrea, și de astădată este silit de înalte motive de stat să grăbească încheierea concordatului, concordatul se va face. — Joi la 15 Martie același ziar și mai batjocoritor «telefona» la adresa revistei «Biserica Ortodoxă Română»: «Publicul ortodox este în mâna guvernului. Și acest public nu va mai porni — pe asta putem lua cîntăci! (!) — nici o mișcare și atunci noile planuri cu încheierea concordatului nu vor mai amuți».

Arareori a fost dat să se vadă prăbușirea unor vederi greșite așa de repede ca în cazul de față. *Orthodoxia română*, fără să se opintească, a răsturnat toate combinațiile vrămașilor, prin un singur protest lipsit de orice enervare și agitație, și planurile cu încheierea concordatului au amuțit. Și dacă presa, fără mici excepțiuni, n'a scos la iveală aceste lucruri, cu sgomotul obișnuit, faptul se datorește unor mici calculații politice, îndeosebi electorale.

Pentru aceia, cari nu sînt romantici sau interesați, conștient sau inconștient, ca

să se amăie consolidarea religioasă și națională, sfârșitul — amuțirea planurilor — era de prevăzut.

Tratativele pentru încheierea unui concordat au descoperit lumii românești lucruri dureroase. Au scos la iveală duplicitatea și sufletul pizmaș al unora — durere dintre fiii neamului — față de interesele mari religioase și naționale.

Acei bărbați și demnitari bisericești, cari în anul 1923 au dus lupte grele, — așa au afirmat, — ca să poată dobîndi, pentru biserica unită, titlul de biserică românească și națională, care are întâietate față de celelalte culte, în anul Domnului 1924 — chiar aceleași fețe bisericești — s'au făcut luntre și punte, au pus în mișcare toate forțele diplomatice, ca prin un contract iluzoriu să declare biserica unită egală cu cultul romano-catolic, față de care în 1923, exact cu un an mai înainte, au cerut și au primit ca să aibă întâietate. Dacă intervalul ar fi mai mare, am fi scutiți să constatăm nehotărîrea evidentă, care stăpânește unele cercuri.

Asemenea caz arareori se repetă, și nu poate fi explicat decât prin nehotărîrea acelora cari nu știu ce vor, afară de un lucru: că nu vor să fie într-o nimică asemenea cu românii ortodocși. Mai bine se lapădă de caracterul românesc și național și îmbracă haina internațională, cîr și nădăjduiesc «scutiri internaționale», decât să aibă același regim cu biserica ortodoxă română, dela sînul căreia numai volnicia timpurilor i-a rupt.

Visurile romantice, interesele conștiente și inconștiente de a împedea consolidarea religioasă și națională, nu se pot realiza, și nu pot avea alt sfârșit decât amuțirea. Oricît s'ar încerca unui visător să reha-lilizeze ruptura făcută, n'o să le succedă. Conștiința neamului românesc religios nu va aproba «punctumurile» dela 1700 și nu va uita nici odată că în trupul neamului este o rană deschisă care nu poate fi acoperită, ci trebuie vindecată. Ori, un concordat cu acei factori cari au patronat ruptura nu ar vindeca, ci mai ales ar prelungi boala, care de altfel în câteva zeci de ani s'ar vindeca. Și dacă sînt interese naționale și religioase în legătură cu demersurile pentru concordat, apoi acelea reclamă imperios ca orce gînd și aluzie la concordat să fie amuțită; căci toate svonurile care ar acredita părerea, că conștiința românească liberă poate să uite că are o boală de vindecat, produc cele mai mari stricăciuni.

Nu se pot nici inchipui pagubele imense, care provin în starea actuală de lucruri chiar pentru sufletul credincios, din divizarea religioasă a românilor din Ardeal.

Căci, dacă ar fi deosebiri mari și esențiale, n'ar fi la mijloc atâtea neajunsuri. Dar, așa cum se prezintă cele două confesiuni între români, — situație unică pe rotogolul pămîntului: același rit, aceleași cărți, aceeași limbă, același serviciu, aceeași învățătură, dar totuși rupți și dușmăniți, unii concurînd pe ceilalți, înțeleg

FOIȘOARA

La zece Mai

— Cuvînt ocazional —

Zile mari din vremuri trecute, treziți-ne din beția deșertelor patimi, ca să fie prezentul vrednic de trecut și să nu fim prea mici, când zilele de azi sînt atât de mari!

A venit fermecătorul Mai, zeul veșnic tînar, și cu sceptor magic a eliberat pămîntul din robia iernii. Acesta s'a îmbrăcat cu haine de flori, s'a împodobit cu cunună de stejar, și-a aprins o minunăție făclie, soarele primăverii. Atunci codru s'a transformat în templu și corul păsărelelor a cântat imnuri de înviere.

Serbăm învierea naturii, am serbat învierea Domnului, și astăzi serbăm învierea neamului nostru, proclamarea independenței din ziua de 10 Mai 1877, de care zi mai sînt legate alte două evenimente mari: suirea pe tron a principelui Carol de Hohenzollern-Sigmaringen la 10 Mai 1866 și încoronarea Principelui Carol I de rege al României la 10 Mai 1881.

Am numit proclamarea independenței — învierea neamului nostru, — pentru că privit prin prisma naționalismului, un popor e mort, dacă nu e independent, căci viața națională e identică cu libertatea. Slăvită să fie dar această marea zi, în care soarele libertății a făcut să răsară cea mai frumoasă floare dunăreană, care astăzi și-a desfășurat toate petalele! În această zi epocală s'a pus temelia adevăratei Români. Se cuvine dar să prăsnim această zi cu toată evlavia unui popor recunoscător, dându-ne seama, ce-a fost România înainte de 10 Mai 1877, și ce-a devenit ea după aceea.

Orce popor european are trei idealuri, de a căror realizare depinde soarta lui. Acestea sînt: independența, unirea și cultura. Ca la orice popor, așa și la noi, aceste idealuri nu s'au ivit deodată toate trei, ci succesiv în cursul veacurilor ca efecte ale postulatelor vremii, când evoluția conștiinței naționale a ajuns să formeze anumite epoci. Când prin dominațiunea romanilor și legăturile lor federale s'a format din elementul autohton iliric trupele noastre în timpul dela începutul secolului al patrulea pe teritoriul din sudul Dunării: Illyricum, Mesia și

Tracia, acesta nu avea încă decât numai unul dintre cele trei idealuri amintite: idealul independenței. Celălalt, al unirii, a apărut numai târziu, cam prin secolul al 13-lea, când după invazia tătarilor cnezatele și voivodatele subcarpatine au încercat să se unească sub stăpînirea voivodului Lytvoiv, care a căzut însă în bătălia cu ungurii dela Turnu-Roșu. Al treilea, ideal al culturii, a început să se manifeste ze prin secolul al 14-lea, în epoca Basarabilor, în timpul domniei lui Nicolae Alecsandru.

Dovadă ne este aproape fiecare pagină din istoria neamului, că poporul nostru a făcut cele mai mari sforțări pentru realizarea acestor trei idealuri. Luptat-a pentru cîștigarea independenței cel «vrednic de laudă» — «principelul între creștini cel mai viteaz și cel mai ager» — cum zic cronicarii — Mircea cel Bătrîn, Alexandru cel Bun, care el însuși se intitula, «domin de sine stătător dela munte până la mare», Vlad Tepeș, Ștefan cel Mare în glorioasele bătălii dela Baia, Rahova și Codrul Cozminului, Radu cel Mare, Mihai Viteazul în luptele dela Călugăreni, Șelimbăr și Gorăslău. Însă toți acești eroi se aseamănă cu niște fulgere în adăncul

o parte din preoțime, — neajunsurile devin extreme.

Nu este nimic mai păgubitor decât concurența care o face spiritul de dușmănie, dat de străini uneia dintre bisericile române. Dacă bărbații de stat ai românilor voiesc să lungească peste măsură și să facă eventual permanentă boala străină-vărată între noi, n'au decât să vorbească de concordate și să pertrăceze. Dar, în schimb, dacă le zace la suflet consolidarea națională, care temeinic nu se poate face fără consolidarea religioasă, — în acest caz trebuie să amuțescă toate svonurile despre concordat și să se lase lucrurile, ba să le ajute să se desfașoare spre vindicarea radicală, așa precum au și început să se vindece. În 1924, în câteva luni, în nordul Ardealului procesul de vindicare a înaintat binisor: peste 10,000 români uniți au revenit la biserica de care au fost ruși, — și numărul acestora ar fi incomparabil mai mare, dacă în Ardeal n'ar fi și astăzi în vigoare legile ungurești croite anume ca revenirea la ortodoxie să fie stingherită.

Nu se poate vorbi, în țara liberă românească, de concordat nici din alt punct de vedere: *Nu este admisibil, ca prin contracte internaționale, iluzorii cum sânt concordatele, să se creeze o stare morală imposibilă pentru arhierii români uniți*, și să fie ispititi permanent, să se expună pentru apărarea intereselor romano-catolice, să alege pururea la Roma sau la nuntul papal, de câte ori se încurcă afacerile preoților catolici unguri ori nemți. Ar fi să se pună intenționat în situația, care să-i înstrăineze cu desăvârșire de neamul românesc. Chiar interesele de stat cer ca atâta timp, cât biserica unită nu va înțelege în întregime să se incorporeze în biserica din care s'a desfășurat, cel puțin să rămână românească și să nu servească interese străine, — ceea ce, în cazul când concordatul ar deveni fapt, nu se mai poate evita.

Organizarea eparhiilor latine, conform numărului credincioșilor, nu reclamă nici un concordat. Deodată cu lichidarea marelui război, *Roma a lichidat dieceza de Hajdudorog fără nici un concordat: tot așa poate să lichideze și diecezele de Satu-*

mare și Oradea-mare, care amândouă împreună n'au acel număr de credincioși, ca mămoasa dieceză de Hajdudorog și «vi-cariatul din Secuime».

Nu e, prin urmare, absolut nici o trebuință de concordat. Eată pentru ce au amuțit tratativele.

Fraților dela Unirea, după toate acestea, nu le cerem să-și îndeplinească rămasagul d'a se otrăvi. — Doamne ferește! ci numai să se adape la izvoarele istoriei, ale dragostei de neam și religiei strămoșești și, părăsind visurile romantice, să vadă cum *biserica ortodoxă este stânca pe care singur se poate clădi viitorul solid al neamului românesc, religios în tot trecutul său.*

Dr. Ion Pasca.

Statorirea adevărului

Zilele trecute am primit cu poșta Nr. 14 din 5 April 1924 al *Unirii*, toate bisericile politice ce apare în Blaj. Sub titlul de: *«Din durerile noastre, o nelegiure revoltătoare la Tohanul-vechi»*, «Credincioșii din Tohan» se încearcă să arate «revoltătoare nelegiure» și «una din cele mai grele lovituri date, nu din partea dușmanului nostru de veacuri, ci din partea fraților noștri de sânge».

Adecă ce s'a întâmplat? Eată, în resumat, ce spune *Unirea*. Ci că în 7 Martie a descălecat în sat un judecător din regat ca președinte al comisiei sgrare din plasa Zărnești, un membru și un scriitor și, așa deodată, le comunică celor adunați în grabă că «*deplasarea comisiei s'a făcut în scopul de a se expropria grădina celor doi proprietari, pentru a se clădi o biserică ortodoxă acolo*». Și umiliți de această «nelegiure» se întreabă «Credincioșii din Tohan»: «Cum? Aici unde nici odată nu s'a pus piciorul un preot ortodox, și unde această credință n'are aderenți, să se exproprieze la mijloc de sat o grădină atât de prețioasă, pentru a se face pe ea un nou altar, la care n'are cine să se închine. Și exclamă: O! ce detestabile mijloace de propagandă a pravoslăviei! Va să zică ceva la «vivat concurență»? Pe lângă toate protestările primarului, ale proprietarilor, ale delegaților sâtenilor etc. totuși judecătorul, care a avut poruncă să pună chiar atunci și în acel loc temelia unei biserici ortodoxe în Tohanul vechi, a dat hotărârea în sensul poruncii primite. Ce e mai mult: Acel judecător din regat a avut îndrăzneala să sfătuiască pe tohăneni, să se lapede de legea «ungurească» făcându-se români adevărați prin sf. ortodoxie. Dar după ce părintele Thomas l-a pofțit în biserică și i-a arătat minunile d'a-

tr'însa, judecătorul și a plecat capul și a rămas pe gânduri. Și așa frații creștini drept credincioși cu puterea păgânească a forței, cea mai frumoasă grădină a satului au expropriat-o pentru biserica unei noi parohii ortodoxe. Dar ori câte biserici ortodoxe ar ridica pe această cale de nelegiure în mijlocul nostru, un singur suflet dintre noi nu se va pierde. Bajul să n'aibă teamă, căci dacă-i vorba să ni să ia credința, cu «forța o vom apăra până în cele din urmă» — încheie articolul din *Unirea*.

Am recitat articolul de care ne ocupăm, dar n'am putut afla nici o «nelegiure revoltătoare», săvârșită de cineva față de harnicii locuitorii ai Tohanului vechi. Am aflat însă ură orbă și intoleranță confesională, contra ortodocșilor și la dreptul lor credințe.

Dacă ar fi fost vorba să se ridice în Tohan o pagodă, o moșce, o sinagogă sau alt templu, nu s'ar fi indignat așa grozav capul credincioșilor așa ziși uniți din Tohan. Ear dacă ar fi fost vorba să se înalte v'r'o capelă rom. cat., nuntul papal ar fi fost și aici desigur primit cu «obediință», prosternare, și îngenunchere, cum se făcuse pe la Blaj înaintea lui Marmaggi. Și dacă noi, ortodocși, voim să ridicăm altar românesc pentru credincioșii noștri d'acolo, sântem întâmpinați cu expresiuni neghioabe ca «nelegiuri revoltătoare» etc.

De altfel nu știți: să răzi, sau să compătimești pe autorul articolului din *Unirea*, când li vezi apucăturile de strău: dănsul știe tot atât de bine ca și noi, că în Tohanul-vechi sânt mulți ortodocși, — totuși cutează să afirme că biserica ortodoxă acolo n'are aderenți, nici cine să se închine la noul altar. Ean să-i scoatem capul din năsip: în Tohanul-vechi sânt mai mulți ortodocși decât uniți în Apoldul de jos, în Tilișca, în Gura-răului și Rășinar la un loc. Aici sânt statorniciți români ortodocși din cele zece comune brăne, din Zărnești, din Polna-Mărlului, din Șinca-nouă și cu deosebire din învecinata comună Tohanul-nou. Aici trăesc, după chiar declarația unui unit din Tohan, 40-50 familii ortodoxe cu 150-160 suflete. O statistică conștientioasă, ce tocmai acum se face, ne va da numărul exact.

E ușor autorului din descălecatul articol să conteste existența ortodocșilor în Tohanul-vechi, pentru că într'adevăr tratează cu ei ca și cum n'ar exista, sau ca și când ar fi fost uniți pe vremea lui Atanase. Spre adevăratele celor susținute aici, dau cu numele unele cazuri ale unor consăteni de ai mei stabiliți acolo. Așa b. o. Iosif Mălușelu are soție ortodoxă din Tohanul nou și v're-o 6 copii toți botezați de preotul unit din Tohanul vechi prin siluire și violență contra legii. Miron Sanda, are soție ortodoxă dela noi din sat, are 8 copii, dintre cari 4 fete, toți botezați de preotul unit, deși după lege fetele ar trebui să fie botezate în legea mamei. Nicolae Petroșan, ca să-și mântuească pruncul de

Intineric al nopții, care, după ce a răspândit lumina orbitoare, trebuie să dispară în beznă, fără a putea lăsa urme statornice după sine. Astfel trebuie să constatăm, că cu toată vitejia extraordinară a acestor falnici voievozi, principatele române încă nici la începutul jumătății a doua din secolul al 19-lea n'au ajuns la independență definitivă.

Independența de care s'au bucurat principatele în diferite epoce până în acest timp, a fost numai o independență trecătoare. Prin urmare, cu toată străduința sa uriașă, poporul românesc până în jumătatea a doua a secolului al 19-lea n'a reușit să-și vadă realizat cel dintâi ideal al său. Despre realizarea celorlalte două idealuri nici n'a putut să fie vorba, căci unirea totală și definitivă a unui popor, precum și înălțarea lui pe treapta celor mai culte popoare e condiționată de independență. Unirea tuturor românilor sub Mihai Viteazul a fost doar un meteor în istoria noastră.

Așa dar tristă de tot era situația neamului nostru înainte de anul 1866; căci, cum ne arată experiența milenară, un popor, care nu-și poate realiza acele trei idealuri capitale, e menit să pără.

Și-acum să ne întrebăm, pentru ce principatele în timp de 6 veacuri n'au reușit să ajungă la independență definitivă? Răspunsul nu poate

fi decât unul: Din cauza luptelor pentru tron. Acestea au dat ocazie țărilor străine, mai cu seamă Turciei, să se amestece în afacerile principatelor și astfel să le li libertate. Prin urmare ce folos, că cele mai multe lupte externe ale principatelor au fost învingătoare, dacă luptele interne distrugau temelia statului! E jalnic să ne gândim: unde ar fi ajuns poporul nostru, dacă s'ar fi continuat aceste lupte pentru tron...

Din fericire însă pentru noi a venit anul mântuirii naționale 1857 cu «Divanurile ad hoc», care și-au cuprins hotărârile în patru puncte, dintre care punctul al 3-lea cere un principe străin, cu moștenirea tronului, ales dintr-o dinastie domnitoare europeană. Aceasta este una dintre cele mai geniale idei politice, pe care le-a conceput poporul nostru: Ceea ce șase veacuri n'au reușit să facă, a făcut o singură idee, care a avut asupra României același efect, pe care li are soarele primăverii asupra naturii. O asemenea idee salvatoare nu poate fi decât rezultatul unei mentalități superioare și e măgulitoare dovadă, că neamul nostru e înzestrat cu putere intelectuală extraordinară. Grație acestei puteri, poporul nostru după atâtea lupte mari, dar numai cu rezultate temporale, a sumat în secolul al 19-lea toate datele experimentale din șase veacuri și în baza acestei largi experiențe s'a ridicat deodată la cea mai înaltă înțelepciune

practică, la autognoștișmul, profetat de oracolul din Delhi, și s'a cunoscut pe sine însuși.

Atunci România antecaroliană a rupt brusc cu politica tradițională, căci s'a convins, că nu inimici externi au zadărnici realizarea idealurilor ei, ci ea însăși. Din motivele arătate ea și-a formulat acum deviza: înălțarea luptelor pentru tron.

Este de importanță actuală, de-a cunoaște care au fost cauza luptelor pentru tron. Aceasta a fost invidia de consăngeni, invidia românului față de român.

Acest mare defect al națiunii noastre din nefericire există și astăzi. Rădăle lui se observă pretutindeni. Unde se află o mână de români, adunați laolaltă, acolo și desbinarea își face cuibul între ei. Invidia se pare defect firesc la români. Ea rezultă dintr-o ambiție exagerată, care își are cauza într'un surplus de energie vitală, — căci contopindu-se două popoare atât de viguroase ca dacii și romanii, ele au trebuit să dea naștere unui popor cu foarte mare putere de viață. Din cauza invidiei de consăngeni firea românului e astfel: Când dintre doi români unul dintre ei nu poate fi stăpânul celuilalt, atunci ei vrea, ca nici celălalt să nu fie stăpânul lui, ci dacă totuși trebuie să fie cineva stăpân, atunci mai bine să fie al treilea stăpân peste amândoi.

(Urmează)

unație forțată, și a trimis soția în preajma evenimentului la părinți, — în sat la noi, — unde a rămas până după nașterea și botezarea copilului. Parohianul meu Iosif Dudesco, bolnav fiind s'a stabilit cu soția în Tohanul vechi având trenul la îndemână pentru comunicația cu Brașovul, unde adevărat mergea la medic. S'a întâmplat că a murit acolo. Pe lângă tot protestul soției, preotul unit l-a înmormântat, fără măcar să mi comunice cazul, ca să l introduce în matriculă... Și câte astfel de cazuri nu s'au întâmplat cu credincioșii noștri de acolo, pe care nu le cunosc. Ce sânt toate acestea?! S'apoi însăși dna preoteasă, soția actualului preot unit, nu e oare ortodoxă? Venerabila d-nă Vodă, soția actualului notar, e ortodoxă, paremi-se și copiii, di învățător Gârloiu e ortodox. Așa dară cum s'ar zice, elita Tohanului-vechi e ortodoxă. Ar mai trebui să treacă la ortodoxie și preotul și lista ar fi completă. Cum rămâne acum cu afirmarea din Unirea, că în Tohan nu e picior de ortodox, și că la noni altar n'are cine să se închine?

Il mai supără grozav faptul că noul Sion se va ridica în fața catedralei unite. Nu e justificată supărarea: Am văzut în Iași, a doua capitală a țării, între istorica și vechea mitropolie și între «Treii Ierarhi» acest monument de artă pe care vin strălăni să-l vadă și admiare, am văzut zic, înfipt ca un enorm semn al întrebării o biserică rom.-cat. Formează aceasta o «nelegiuire revoltătoare»??

Afirmă foaia «Unirea» cumcă: oricâte biserici ortodoxe s'ar ridica în mijlocul lor, un singur suflet nu se va pierde. Răspund: se știe că «unația» n'a fost rezultatul convingerii interne a poporului, ci interes personal și material al mitropolitului Atanase și al urmașilor lui. Poporul nu vrea să știe nici acum de unație: Multime de femei unite din Tohanul-vechi, în prezua prasniciilor mari pleacă cu «fecherea» (coșul) plină de liturghii, luminări, și prescuri la preoți ortodocși din jur, unde cer slujbe, unde se spovedesc și cuminecă, fără să facem proselitism. Noi voim, prin ridicarea unei biserici în Tohanul-vechi, să ne apărăm credincioșii noștri d'acolo de samovolnicile și ilegali-tățile, ce zilnic îndură ortodocșii stabiliți acolo, voim să le aducem mângâiere și alinare sufletească...

Pr. George Babes.

Sfințirea capelei ort. rom. din Cristurul-secușec

Un act de înălțare sufletească care atât sub raport național, cât și sub cel bisericesc, iese din comun, s'a petrecut în orașelul Cristur-secușec la 11 curent.

Cunoscătorii acestor tinuturi știu bine, cât de frumos era reprezentat în trecut elementul românesc în secuime. O dovadă grăitoare în această privință sânt, bisericile românești care și acum își înalță turnul spre cer, dar care în lipsă de credincioși, stau părăsite... Nu mai puțin dovedește că secuimea era împetrăită cu români, și numele de familii românești, ce le întâlnești dealungul și dealaltul secuimei, b. o.: Mircea, Pavel, Bucur, Musca, Radu, Florea etc. etc.

Acțiunea de desnaționalizare, — inaugurată sub Maria Terezia și continuată cu toate mijloacele puterii de stat de deținătorii regimului dispărut, — se datorează peiră aproape totală a românilor din secuime.

Fiind în deplină cunoștință a acestor lucruri, puținii români din localitate, în cea mai mare parte funcționari, având ca inițiator pe inimosul director al școlii primare de stat P. Poștoiu, îndată după intronarea regimului român, au început acțiunea de reînviere a parohiei ortodoxe din loc, apasă la 1868.

Mulțumită acțiunii lor, susținută cu toată căldura inimii sale de vrednicul luptător al tuturor cauzelor românești din acest ținut I. Popa, parohia a obținut recunoașterea forurilor competente și după ce în una din școlile primare de stat au instalat o capelă provăzută cu altar care denotă un deosebit gust al frumuseții, la 11 Mai s'a făcut actul sfințirii.

La ora 10 a. m., când cei patru preoți (Popa din Orhei, Dan din Șoard, Marcu din Săcel și Zichil din Feleag) în frunte cu adm. protopopesco pâr. I. Munteanu din Sighișoara, au început să celebreze în sobor, capela era tixită de credincioși. Aranjamentul frumos al capelei și curățenia sa făcută vădită impresie plăcută. Cântecul nostru bisericesc parcă au pătruns mai adânc în inimi ca altădată, ear razele so-

relui erau mai încântătoare ca în a'te zile. Cântecul duos al preoților, răspunsurile melodioase ale cântăreților, fumul tămâii și mirosul liliacului toate s'au îmbinat într-o rugăciune către ceresul Părinte.

La sfârșitul liturghiei a predicat frumos și înțelept părintele adm. protopopesco I. Munteanu, delegatul I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae, robind o rugăciune ce a produs o profundă impresie.

După liturghie, la amiază, s'a dat o masă comună, la care au participat 70—80 de persoane. Au vorbit impresionant: Părintele Popa din Odorhei pentru Suveran, pâr. Munteanu pentru Mitropolit, dl. deputat al Odorheiului, C. Tănăsescu, fost secretar general de interne în Cluj, într-o cuvântare prea frumoasă aduce salutul său miciei parohii nou înființată, dl. Gh. Andreș, prefect al județului, foarte potrivit a comparat România de azi cu o cunună de flori, la care s'a mai adăugat o floricea: parohia din Cristur.

La actul marelui sfârșit, care este preluatul opere ce se impune parohiei nou înființate, au ținut să ia parte toate autoritățile din județ, precum și cinci preoți din jur cu nume roși credincioși de al lor. Aceasta arată și mai mult, că românii din secuime cu toții țin la biserică și sânt conștii atât de rolul determinant ce l-a avut biserica în trecut, în viața națională, precum și de înalta misiune ce o așteaptă în viitor. Am dori ca serbarea dela Cristur să fie privită sub acest unghi.

Raportor.

M. S. Regele nostru, întorcându-se din străindate, va intra în țară astăzi Marți în 20 l. c. Guvernul țării a luat dispoziții să se facă Saveranul lui primire oficială în toate gările prin care va trece în cursul zilei.

Serbările dela 3 Mai. Pentru comemorarea zilei istorice dela 1848 s'au întrunit la Blaj și anul acesta multime de școlari, popor și intelectuali.

Serbările din 3 Mai și-au luat începutul cu slujba divină săvârșită în catedrala de mitropolit Vasile Suciu. La sfârșitul serviciului divin înalt peal a rostit o predică, adresându-se tinerimii școlare și îndemnând-o să-și aducă aminte de merii înalțaișii cari au puse temelie școlii românești și s'au jertit pentru liberarea poporului român de sub jugul obăgiei. A asistat la serbări și dl. ministru A. Lapedatu.

A urmat apoi defilarea școlilor, conduct etnografic, care aligoreice, nuntă țărănească, șezătoare ș. a.

După defilare s'a ținut o mare adunare pe Câmpul libertății, unde prot. Negruțiu, directorul școlii normale, a rostit o cuvântare vorbind despre trecutul istoric al românilor.

S'a făcut apoi un pelerinaj la mormintele tribunilor dela 1848.

La masa din palatul mitropolitan a toastat mitropolitul mulțumind dl. ministrul Lapedatu pentru onoarea făcută Blajului prin prezența sa, și a ridicat paharul în sănătatea M. S. Regelui, înfăptuitorul marelui ideal național. A răspuns dl. ministru Lapedatu, dl. Popa Lăsanu ș. a.

Au urmat producțiuni gimnastice în piață și distribuirea premiilor pentru învingători. Ear seara s'a dat un festival artistic cu concursul artiștilor dela opera din Cluj.

INFORMAȚIUNI

Sedința plenară. Consistorul arhidiecezei de Alba-Iulia și Sibiu a ținut în 6/19 Mai a. c. prima sedință plenară după încheierea sesiunii sinodale din anul acesta, sub prezidiul I. P. S. Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru Nicolae. Asesorii cei noi au depus jurământul prescriș și s'au luat dispoziții necesare pentru promulgarea și executarea concluziilor aduse în sesiunea din anul acesta a sinodului arhidiecezei.

Dobândirea cetățeniei române. Ministerul de interne a fost informat că unele autorități, în executarea legii și regulamentului pentru constatarea naționalității române, obligă pe cei interesați să se prezinte spre a face cerere de înscriere în listele pregătitoare, impunându-le

chiar cumpărarea imprimatelor pe care să și facă asemenea cereri. Regulamentul și instrucțiunile ce s'au trimis pretutindeni, prevăd categoric că autoritățile comunale sânt datorate să înscrie din oficiu în liste pe toți cei cari intră în vreuna din categoriile art. 2, utilizând actele, registrele primăriilor și informațiile ce pot dobândi dela alte autorități. Cei interesați nu pot fi chemați și ascultați decât atunci când au făcut cereri de înscriere, rectificare sau ștergeri din liste.

Cursurile de vară la Universitatea populară dela Vălenii de Munte, sub conducerea dlui N. Iorga, vor începe în 15 Iulie și vor ține până la 15 August. Informațiuni privitoare la cursuri se dau de dl. profesor Sân-Gheorgiu la redacția ziarului *Neamul Românesc*, București, Str. Brezoianu 6.

Distincții. Din Blăjei, protopopiatul Târnavei, ni se comunică: În Dum-neca Mironositelor au fost distinși cu acordarea medaliilor «Răspălată muncii pentru biserică» cl. I preoții *Valer Scutea* din Păucea și *Gh. Oprean* din Dicioșmărtin, precum și episcopul *T. Strava* și primarul *Gh. Precup*, cari au primit aceeași decorație cl. II. Predarea decorațiilor s'a făcut în mijlocul unei manifestații înălțătoare pentru credincioși.

Când se va arbora drapelul. Ministerul de interne a făcut cunoscut prefectelor din Ardeal că, spre a se evita orice neînțelegeri privitoare la arborarea drapelului, nu se va mai arbora pe edificiile publice cu ocazia sărbătorilor naționale, precum și cu prilejul diferitelor festivități, decât drapelul românesc. În ce privește drapelul săsesc, nu va putea fi arborat pe nici un edificiu public decât pe casele particulare și cu obligația de a arbora alături și pe cel românesc, care în nici un caz nu va fi mai mic sau de o pânză de calitate inferioară celui săsesc.

Înca o «societate». În comuna Racovița, județul Sibiu, s'a descoperit o bandă de hoți, constituită în «societate» anonimă. Unul dintre membrii săi deținut, a mărturisit că este pocăit și că tovarășii săi nu se cunosc după nume, ci numai după față. Eată că pocăitii ar fi gata să pună mâna pe armă, când e vorba de o «societate» anume, — și că refuză întrebuintarea armelor numai când sânt chemați să apere țara.

STIRI LOCALE

Concert. Dl. *P. Murășanu* va da Miercuri în 21 l. c. un concert în sala mare dela Unicum, Programul conține piese muzicale dintre cele mai valoroase. Publicul sibian va avea ocazie să audă vocea unui tânăr și mult promișor cântăreț. Bilete se vând la Librăria Foi Poporului. Începutul concertului la ora 8 1/2 seara.

Convocare. Se aduce la cunoștință membrilor Societății Naționale de Cruce Roșie, filiala Sibiu, că Duminică 25 Mai 1924 se ține adunarea generală în localul liceului Gheorghe Lazăr, ora 11 a. m. La ordinea zilei: 1. Deschiderea adunării generale. 2. Raportul secretarului. 3. Raportul casierului. 4. Eventuale propuneri. *Calinea A. Barseanu*, prezidentă. *Dr. Capitanovic*, secretar.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Transilvania. A apărut revista Asociațiunii, Nr. 3—4 din 1924, cu articole, poezii și notițe semnate de: I. A. Băssarabescu, Dr. Al. Bogdan, G. Bogdan-Duică, Volbură-Poiană, H. Petra-Petrescu ș. a. Preț 30 Lei.

Anuar. A ieșit de sub tipar al 3-lea Anuar al școlii civile de stat, pentru băieți și fete, din Săliște, pe anul școlar 1922/23, publicat de Dimitru Lăpădatu, director.

„Vatra copiilor“

Publicul sibian i se va da prilejul Duminică și Lunea viitoare (25 și 26 Mai n.) să săvârșască o faptă bună, și să-și dea seama că apelul nostru va afla ecou drit în inimile cetăților, mai cu seamă acum, după înființarea secției Sibiu a „Societății Ort. Naționale a Familiei Române“. — E vorba de o mică expoziție de peste 300 de obiecte lucrate și confecționate din partea micilor și micelor orfani și orfane ai statului, adăpostii la „Vatra copiilor“ din Orla, centrala de ocrotire a statului pentru copii. Mănuie gingașe de copilași și copilețe până la 12—13 ani s'au ostenit săptămâni

de-arând, cunduse de dna directoare și o instituire deosebită, adusă din Viena, să alcătuiască aceste lucruri (corife, lucrări plastice, punctul obiecte de carton, albume de cărți postale, aluete, cărți postale, broderii, jucării pentru copii, silcrete de atârnat la fereastră, jocuri de imaginație, etc.) — ca să fie mai apoi vândute, tot în folosul orfelinatului, pentru viitorul material de lucru.

Copii — până la 12—13 ani (90 la număr) au lucrat cu nespuse plăcere obiectele și pedepsea cea mai mare a fost pentru câte unul din ei dacă a fost oprit să lucreze. Sub conducerea conștientă a unei dădă, dra Teclu, fiica distinsului academician Teclu din Viena (mort anii trecut), orfelinatul acesta este o plăcere pentru curățenia ce domnește acolo și pentru spiritul sănătos de care se lasă purtat. Sprijinind expoziția aceasta, care se deschide Duminică, la ora 11, din partea lui medic șef al serviciului sanitar urban Sibiu Dr. Lazar Popovici, în sala de ședințe a „Asociației” noastre, ajutam totodată nu numai pe copilașii orfani, ci și pe desvolte mai departe, spre binele comun, dar ne îndeplinim totodată o mare datorie morală. Intrarea liberă. Prețurile obiectelor mici de tot. — Dl ministru Săveanu cu ocazia inspecției azilului și-a refuzat câteva obiecte. Fie că lucrurile expuse să ne aducă aminte de orfani și să ne dea îndemn de a uita disgrațiile dispute, ajutând cauza comună.

Poșta redacției

Pr. E. Ș., Șt. Fl., și A. B. Pe rând.

Nr. 100—1924

(6) 1—3

Concurs repetiț

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III. Rodbav, protopopiatul Făgăraș, se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru venitele dela stat și 4 jugare sesie parohială.

Cereri se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, iar concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică.

Făgăraș, 12/25 Ianuar 1924.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Făgăraș în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop.

Concurs

(4) 1—3

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Hendorf, protopresbit. Sighișoara, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Venitele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Este casă parohială corespunzătoare, cu supraedificile necesare, și pe lângă cele 6 jugare pământ porțiune canonică, sânt promise din partea comisiunii agraie încă 13 jugare; iar stola după împrejurările actuale s'a stabilit în ședința comitetului parohial din 17 Dec. 1923.

Concurenții își vor înainta rugărilor, provăzute cu documentele necesare, subscrisului oficiu protopopesc, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta și eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Sighișoara, în 28 April 1924.

Oficiul protopresbiterial al Sighișoarei în înțelegere cu comitetul parohial din Hendorf.

Ioan Muntean
adm. protopopesc.

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuit pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțesti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 472—1923

(47) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei Lupu de cl. III, protopopiatul Mărcurea, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Emolumentele împreună cu acest post sânt stabilite în coala B. pentru întregirea salariului dela stat. Sânt 22 jugare sesiune parohială, ferdela de cucuruz sfârmit și ziua de lucru în natură.

Concurenții să-și înainteze cererile concursuale, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesc, în termenul deschis, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Lupu, la 14 Decembrie 1924.

Pentru comitetul parohial:

Ioachim Marcu,
paroh adm.

Isaia Aurel,
epitrop.

Cu consensul meu:

Avram S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 234/1924 prot.

(48) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Voruloc, protopopiatul Mediașului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțesti dela stat, precum și pe lângă sesiunea parohială veche de 9 jug. încă o întregire a sesiunii parohiale cu 7 jug. cat.

Concurenții să-și înainteze cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Mediaș, la 30 April 1924.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Mediașului în înțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea,
protopop.

În „Biblioteca Bunului Păstor” au apărut:

Nr. 1. *„Taina pocăinței”*. Studiul pastoral de I. Hanzu. Preț 1 leu.

Nr. 2. *„Clerul și chestiunea alcoolismului”*. Traducere de V. Oana. Preț 4 lei.

Nr. 3. *„La centenarul seminarului Andreian”*. Disertație de Dr. A. Crăciunescu. Preț 1 leu.

4. *„Chemarea preoției noastre”*. Considerații de actualitate, de mai mulți. Preț 5 lei.

Nr. 5. *„Șase predici pentru Duminicile postului mare”* și *„Un cuvânt pentru ziua învierii Domnului”*, de mai mulți. Preț 2 lei.

Nr. 6. *„Îndrăzniți, eu am biruit lumea”*. Predici pentru timp de război, prelucrate după I. Kessler, de Dr. N. Bălan și I. Moșoiu. Preț 2 lei.

Nr. 7—8. *„26 Predici la credința creștină sau Tălcuirea Crezului”*. Traducere de episcopul Nicodem al Hușilor. Preț 10 lei.

Nr. 9. *„Petru Maior și Unitatea”* de părintele Terenție. Preț 2 lei.

Nr. 10. *„Schisma românească”* sau *„Unitatea cu Roma”*. Preț 1 lei 250.

Nr. 11. *„Studiul pastoral în biserică românească”*, de arh. Iuliu Scriban. (Extras din Revista Teologică).

Nr. 12. *„Ortodoxia și creștinismul apusean”*. Prelucrare din rusește de P. S. Sa Nicodem, episcop al eparhiei Hușilor. Preț 1 lei 8.

Numerii 1, 2, 3, 4, 7—8, 10, 11 și 12 se pot comanda la administrația „Revistei Teologice”, Sibiu, str. Mitropoliei 32, trimițându-se pe lângă prețul arătat mai sus și porto postal.

Reclama este
sufletul comerțului

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școlile secundare:

Ziarul de casă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registre de exhibit.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la însușiri pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școlile primare:

Registre pentru absenții și clasificări.
Matricole școlare.
Cronica școlară.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dni Ioan Meșianu, arhiepiscop și mitropolit.
Prețul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei

Se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană

PRIBEGII

comedie în 2 acte, localizare după NESTROY
de Dr. Sebastian Stanca
Prețul 9 Lei. — Plus porto postal 5 Lei.

Vlăduțul mamei

comedie într'un act de LUPEANU
Prețul 7 Lei. Plus porto postal 5 Lei.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal
în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 30 Lei.

Au apărut:

Manuale de Limba română,
de H. Hodoș

I. Carte de citire și Gramatică,
pentru clasa a 4-a secundară.

II. Noțiuni de Stilistică și Poetică
și Carte de citire (pentru Istoria Literaturii); și

III. Elemente de Istoria Literaturii

Se găsesc de vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane

Redactor responsabil: Dr. George Proca.